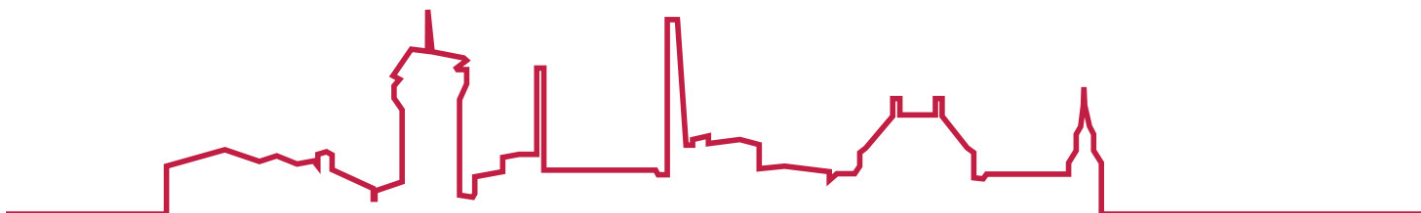

Mänttä-Vilppulan kaupungin HENKILÖSTÖRAPORTTI 2023

Yhteistyöryhmä 29.5.2024

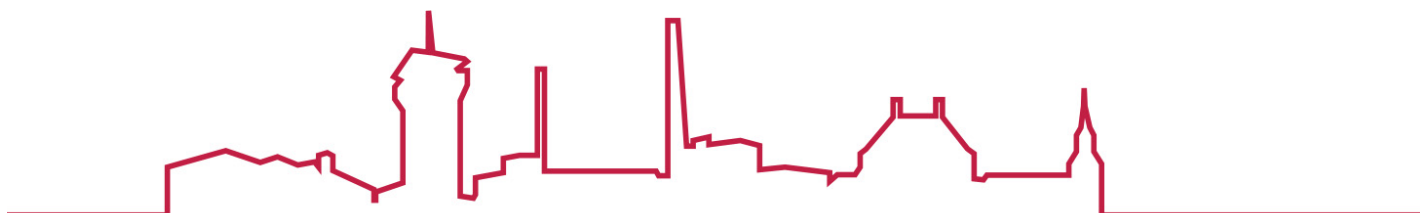
Kaupunginhallitus 27.5.2024

Kaupunginvaltuusto 17.6.2024

Sisällys

Johdanto	1
Kaupungin henkilöstöorganisaatio.....	3
Henkilöstön määrä ja rakenne.....	4
Henkilöstön määrä	4
Palvelussuhteen luonne	5
Henkilötyövuodet	5
Ikä- ja sukupuolirakenne	7
Henkilöstön vaihtuvuus	9
Työaika ja työpanos	11
Työaikamuodot.....	11
Sairauspoissaolot.....	11
Työtapaturmat	15
Henkilöstön osaaminen, sen kehittäminen ja johtaminen.....	16
Osaamisen kehittäminen.....	16
Johtamisen kehittäminen.....	17
Henkilöstöpalvelut.....	18
Työterveyshuolto.....	19
Työsuojelu.....	20
Työhyvinvointi ja TYHY-toiminta.....	21
Palkattomat vapaapäivät.....	21
Palkkaus ja henkilöstökustannukset.....	22
Henkilöstön muistaminen	23

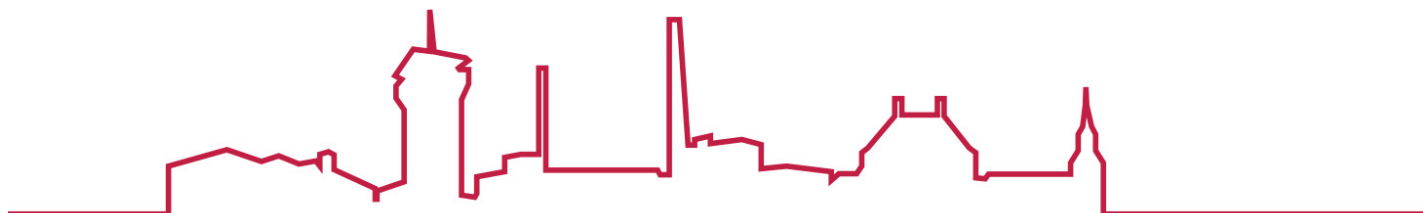
Johdanto

Kaupungin henkilöstövoimavarojen arviointi on välttämätöntä toiminnan ja palvelujen suunnittelussa ja ennakoinnissa. Ajankohtaisia kysymyksiä ovat muun muassa osaa-
van työvoiman saatavuus, työkyky, kuntien houkuttelevuus työnantajana ja henkilös-
töjohtamisen tuloksellisuus. Henkilöstökertomus on osaltaan tarkoitettu kehittämään
henkilöstötiedolla johtamista. Henkilöstövoimavaroihin liittyvien yleisten tunnuslukujen
kautta voidaan havainnoida ja arvioida muutos- ja kehityssuuntia, jotka vaikuttavat
henkilöstövoimavaroihin. Toiminnan johtamisessa ja suunnittelussa keskeistä on tieto
henkilöstövoimavaroista.

Henkilöstövoimavarojen tunteminen ja ennakointi on osa kaupungin strategiatyötä.
Tieto henkilöstövoimavaroista on perusta henkilöstösuunnittelulle palvelutarpeiden jär-
jestämisessä ja niiden muuttuessa. Henkilöstökertomus laaditaan kerran vuodessa.
Henkilöstökertomukseen koottuja tietoja kuitenkin seurataan ja niihin reagoida pitkin
vuotta. Henkilöstökertomus antaa johdolle ja päättäjille kokonaiskuvan henkilöstövoi-
mavarojen nykytilasta ja kehityssuunnasta. Henkilöstökertomuksessa havainnoidaan
ja arvioidaan niitä muutos- ja kehityssuuntia, joiden arvioidaan vaikuttavan henkilöstö-
voimavaroihin. Tieto henkilöstövoimavaroista on oleellinen osa toiminnan johtamista.
Tiedolla johtamisella tarkoitetaan tiedon hyödyntämiseen ja analysoidun tiedon käyt-
tämiseen osana päätöksentekoprosesseja. Henkilöstökertomus on tarkoitettu työyh-
teisöjen, johdon ja poliittisten päätöksentekijöiden käyttöön. Henkilöstöintensiivisillä
aloilla henkilöstötiedon merkitys on ensisijainen laadukkaiden palveluiden rakentami-
sessa ja johtamisessa.

Henkilöstökertomuksen kautta kaupunkia voidaan myös esitellä työpaikkana potenti-
aalisille tuleville työntekijöille. Henkilöstön hyvinvointiin liittyviä tietoja käsitellään myös
säännöllisesti yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa.

Henkilöstöraportti on laadittu Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat –KT:n henkilöstöra-
porttisuosituksen mukaisesti siltä osin kun tietoja on ollut saatavilla.

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT on helmikuussa 2022 julkaissut uuden suosituksen henkilöstökertomuksen laadintaan. Uudessa suosituksessa esitellään näkökulmia ja mittareita, joiden avulla voidaan saada henkilöstötietoa hyödynnettäväksi johtamisessa ja päätöksenteossa. Suosituksen mukaisten tunnuslukujen laskenta on käynnistynyt vuoden 2022 alusta. Yhteinen laskentatapa on tärkeä, jotta kunnat ja kuntayhtymät voivat saada kuvaa omasta tilanteestaan suhteessa muihin kuntaorganisaatioihin ja omaan toimintaansa. Suosituksessa esitetään viisi yhteistä tunnuslukua, joilla henkilöstötietoa voidaan kerätä valtakunnallisesti samalla tavalla. Tämä henkilöstöraportti seuraa soveltuvin osin suositusta. Kuntatyönantajien suositellaan ottavan käyttöön viisi, valtakunnallisesti yhteistä tunnuslukua henkilöstötietojen seurannassa vuoden 2022 alusta alkaen. Tässä raportissa pyritään seuraamaan suositusta, jotta kunnat olisivat yhteismitallisesti vertailtavissa ja henkilöstötietoa voitaisiin käyttää johtamisen välineenä. Suositus koskee seuraavia tunnuslukuja:

- Henkilötyövuosi /HTV2
- Henkilöstön ikärakenne
- Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus
- Sairauspoissaolot
- Koulutuspäivät

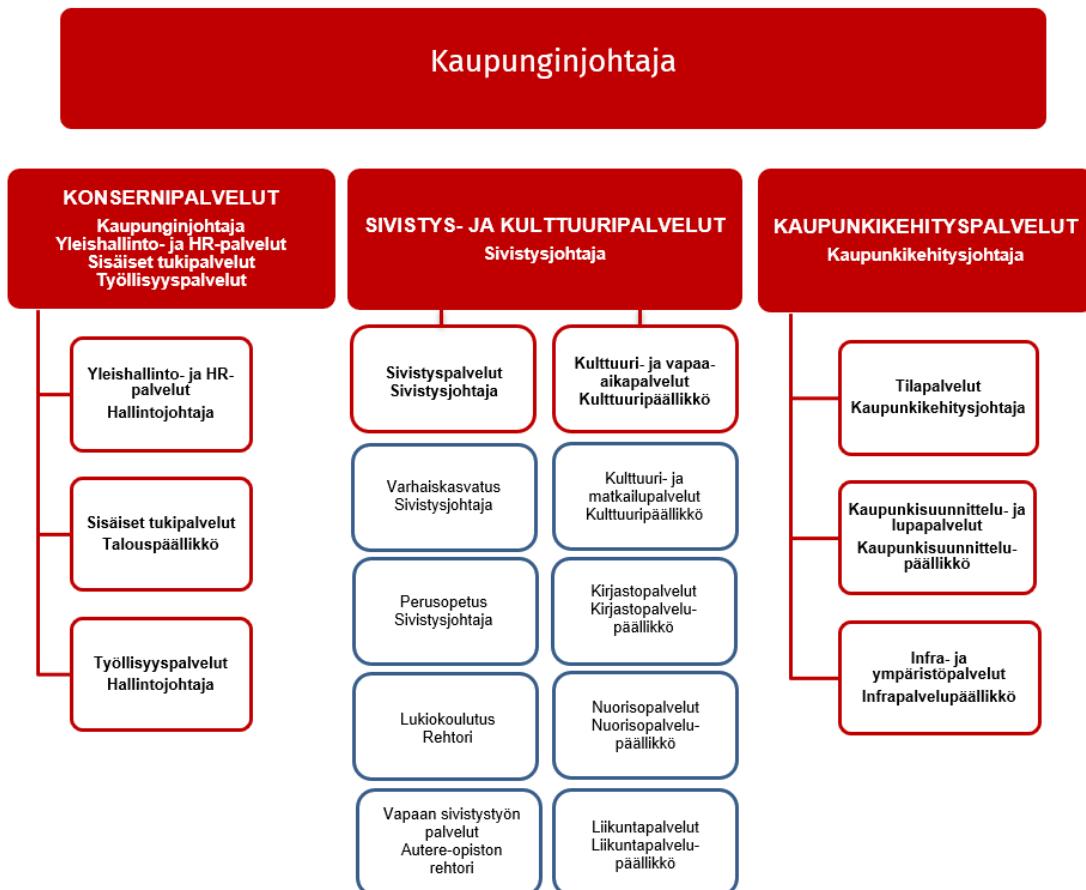
Henkilöstöraportin tietojen vertailtavuutta aiempiin vuosiin vaikeuttaa toukokuussa 2021 tapahtunut HR- ja palkkahallinnon ohjelmiston vaihto. CGI:n Prima-järjestelmästä luovuttiin ja siirryttiin käyttämään Sarastia365H-järjestelmää. Järjestelmävaihoksen yhteydessä Prima-järjestelmästä ei jätetty kaupungin käyttöön arkistoa ja sen johdosta kaikki tiedot ajalta Priman käyttöajalta eivät ole käytettävissä. Sarastia 365H-järjestelmästä ei ole myöskään saatu kaikkia niitä raportteja, jotka Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n suosituksen mukaan tulisi henkilöstöraportissa olla. Siksi saatavilla olevat tiedot on poimittu suurelta osin käsin järjestelmästä. Myöskään Sarastia365H-järjestelmästä saatavien raporttien ja tietojen oikeellisuudesta ja ristiriidattomuudesta ei voida antaa takeita. Tämän vuoksi esitettyihin tietoihin ja vertailutietoihin on suhtauduttava varauksella.

Mänttä-Vilppulan kaupungin osalta luvut esitetään siinä määrin kuin tiedot on ollut mahdollista saada. Pääosa tiedoista on saatu SarastiaHR365-järjestelmästä. Sairauspoissaolojen syitä ja käyntejä työterveyshuollossa käsittelevien tietojen lähteenä on Pihjalinna Oy:n Työterveysportaali-järjestelmä. Tiedot on ilmoitettu 31.12.2023 tilanteen mukaan tai koko kalenterivuodelta 2023. Raportissa ei ole huomioitu konserniyh-tiöiden henkilöstöä.

Henkilöstöraportointia kehitetään edelleen raportointimahdollisuuksien kehittyessä ja niiden luotettavuuden lisääntyessä.

Kaupungin henkilöstöorganisaatio

Vuonna 2022 kaupunginvaltuusto päätti organisaatiouudistuksesta, joka tuli voimaan 1.1.2023. Kaupungin henkilöstöorganisaatio 31.12.2023 oli seuraavanlainen:

Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstön määrä

Voimassa olevia palvelussuhteita 31.12.2023 oli SarastiaHR365 sovelluksen mukaan 371 kappaletta, joista 41 oli Autere-opiston tuntiopettajia. Voimassa olevien palvelussuhteiden kokonaisluvusta on vähennetty pitkät palkattomat poissaolot (vuorotteluvapaa, opintovapaa, kokonaan palkattomaksi mennyt pitkä sairausloma, kuntoutus, äitiysvapaa, vanhempainvapaa ja hoitovapaa sekä toisen työtehtävän hoito samassa työpaikassa). Luku sisältää kaikki kyseisenä ajankohtana virka- ja työsuhteessa kaupunkiin olevat mukaan lukien työllistetyt ja oppisopimussuhteiset ja autereopiston sivuviranhaltijat. Luotettavaa vertailutietoa vuodelta 2021 ei voida antaa, koska vuoden 2021 osalta lukuja ei ole saatavissa kesken vuoden tapahtuneen järjestelmävaihdon ja SarastiaHR365-sovelluksen raportointiongelmien vuoksi. Myös vuodelta 2023 esitettyihin henkilöstötietoihin tulee suhtautua varauksella Sarastia HR356-sovelluksessa esiintyneiden raportointiongelmien vuoksi.

Kaavio 1: Kaupungin henkilöstö 2014-2022

Kaavio 1. kuvaa henkilöstömäärän kehittymistä vuosien 2014-2022 välillä. Vuoden 2021 kohdalla tapahtuva nousu perustuu Sarastia H365-ohjelmiston raportointivirheeseen.

Palvelussuhteen luonne

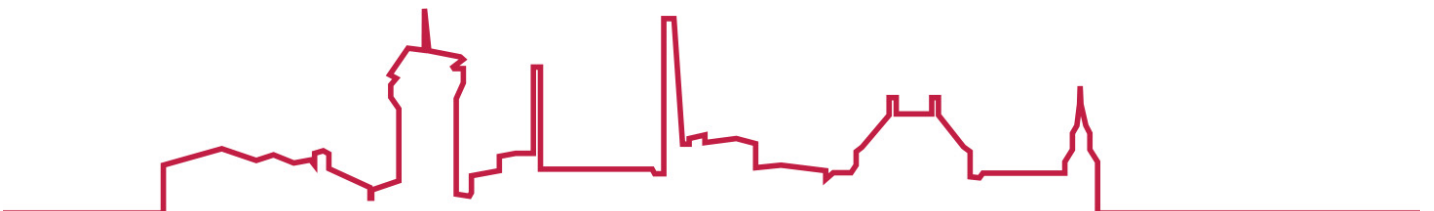
Mänttä-Vilppulan kaupungilla määräaikainen palvelussuhde voidaan solmia vain perustellusta syystä. Määräaikaiseen työsopimukseen/ viranhoitomääräykseen kirjataan aina määräaikaisuuden peruste. Tällainen perusteltu syy on esim. sijaisuuden hoitaminen, koulutuksiin liittyvä harjoittelu- tai oppisopimus, ulkoinen rahoitus, palkkatuki-työllistäminen, projektiluonteinen tehtävä, kaupungin erillisellä määrärahalta palkattavat kesätyöntekijät tai ruuhkatilanteen purkaminen.

Määräaikaista henkilöstöä käytetään sijaisuuksissa ja työvoiman määräaikaisissa lisätarpeissa työsopimuslain mukaiset määräaikaisuuden perusteet huomioon ottaen. Työllisyysuudistuksen seurauksena palkkatuen käytön julkisella sektorilla ennakoidaan loppuvan. Oppisopimuksella olevien määrä tulee jatkossa oletettavasti pysymään samalla tasolla kunnan työllisyydenhoidon toimenpiteiden johdosta. Sijaisten määrän voidaan ennakoida pysyvän nykyisellään. Muiden määräaikaisten tehtävien määrä tulee oletettavasti vähenemään. Työllistämistuella työllistettyjä sekä muita tukitoimenpitein työllistettyjä henkilöitä oli 31.12.2023 1 henkilö.

Organisaatiota uudistettaessa kaupungin periaatteena oli se, ettei henkilöstöä jouduta irtisanomaan. Henkilöstön vähennys perustuu määräaikaisten työsopimusten päätymiseen sekä eläköitymisiin.

Henkilötyövuodet

Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti (esim. osa-aikaisuus 50 %, koko vuoden työssä = 0,5 henkilötyövuosi). Osa-aikaisuus lasketaan työajasta. Vain osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ las-

ketaan suhteessa koko vuoden työpäiviin. Edellä mainitulla tavalla lasketut henkilötyövuodet lasketaan yhteen. Henkilötyövuoden määrä on aina enintään yksi, jolloin ylitöitä tai muullakaan tavoin tehtyä normaalin työajan ylittävää työaika ei oteta laskennassa huomioon. Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta työvoimaa kuin henkilöstömäärä tietyssä päivänä 31.12. Yleisimpänä työpanosta kuvaavana tunnuslukuna käytetään HTV2-tunnuslukua. Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaika tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastavasti (esim. osa-aikaisuus 50 %, koko vuoden työssä = 0,5 henkilötyövuosi). Osa-aikaisuus lasketaan työajasta. Vain osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ lasketaan suhteessa koko vuoden työpäiviin. Edellä mainitulla tavalla lasketut henkilötyövuodet lasketaan yhteen. Henkilötyövuoden määrä on aina enintään yksi, jolloin ylitöitä tai muullakaan tavoin tehtyä normaalin työajan ylittävää työaika ei oteta laskennassa huomioon.

Mänttä-Vilppulassa on tilastoitu henkilötyövuosia vuodesta 2021 alkaen, joten vertailuarvoja ei ole saatavilla aiemmilta vuosilta. Vuoden 2021 luku on laskennallinen johdun ohjelmavaihdosta.

Palvelualue	2021	2022	2023
Konsernipalvelut	20,4	18,5	31,4
Josta työllisyyspalvelut			10,4
Sivistyspalvelut	194,6	200,4	222,6
Josta kulttuuripalvelut			14,5
Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut	47,5	41,7	
Josta työllisyyspalvelut	20,3	18,4	
Tekninen/kaupunkikehityspalvelut	79,3	74,1	75,5
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	30,1	33,4	
Yhteensä (HTV2)	371,9	368,1	329,5

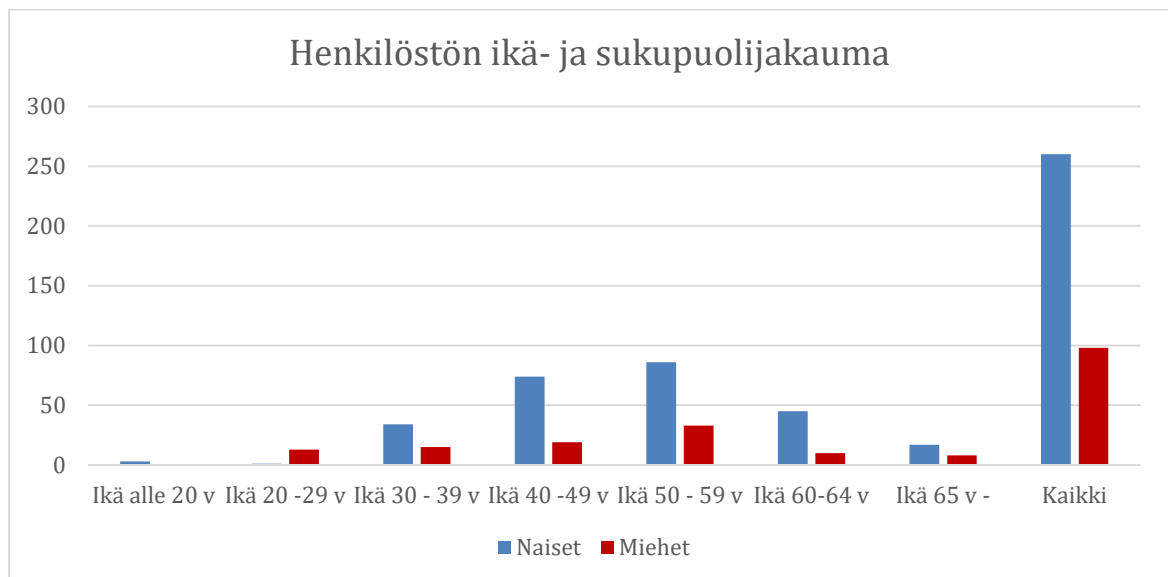

Taulukko 1: HTV2 vuonna 2021, 2022 ja 2023

Huom: Työllisyyspalveluiden osalta luku selittyy kahden työntekijän siirtymisellä kaupungin sisällä hoitamaan määräaikaista virkasuhdetta työllisyyden kuntakokeilussa.

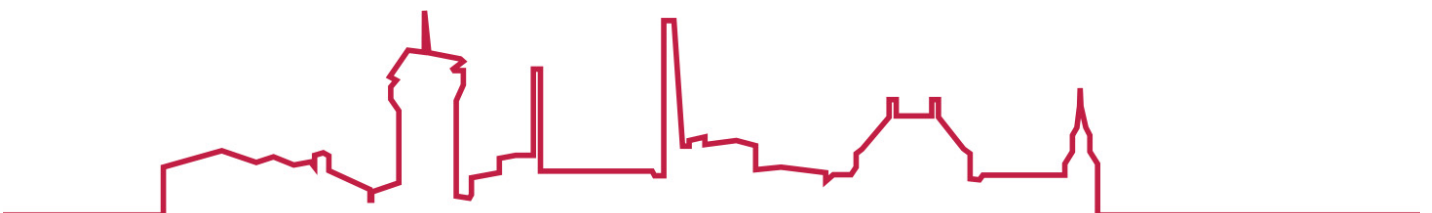
Ikä- ja sukupuolirakenne

Henkilöstön ikätietoja tarvitaan varautumisessa eläkepoistumaan ja ennakoitaessa tulevaisuuden henkilöstön rekrytointitarvetta. Lisäksi tiedot tukevat myös ikäjohtamista. Tietoa henkilöstön sukupuolijakaumasta tarvitaan muun muassa tasa-arvon edistämiseen ja sen seurantaan työyhteisössä.

Kaavio 2: Ikä- ja sukupuolijakauma 2023

Henkilöstön keski-ikä 31.12.2023 oli 50,18 vuotta (2022 48,9 vuotta). Suurin osa henkilöstöstä on iältään 50-59- vuotiaita, 119 henkilöä. Seuraavaksi eniten työntekijöitä on ikäluokassa 40-49 vuotta, 93 henkilöä. Tilastossa on mukana Autere-opiston henkilöstö, joka osaltaan selittää vanhempien ikäluokkien painottumista.

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajien (KT) tilastoinnin¹ mukaan kuntien henkilöstöstä 80 % on naisia. Koko kunta-alan henkilöstön keski-ikä on 45,5 vuotta. Mänttä-Vilppulan henkilöstöstä naisia on 78 % ja miehiä 22 %. Yllä oleva kaavio kuvaa sukupuolten sijoittumista ikäluokkiin.

Vuonna 2023 jäi eläkkeelle 7 henkilöä. Eniten eläkkeelle jääneitä oli sivistyspalveluissa (5 henkilöä), jossa työskentelee myös suurin osa henkilöstöstä. Osa-aikaeläkkeelle tai työkyvyttömyyseläkkeelle jääneitä ei voida raportoida erikseen tietoturvasyistä. Eläkkeelle jäätin vuonna 2022 keskimäärin 63,1 vuotiaana (2022 62,8-vuotiaana).

Seuraamalla toteutunutta eläkepoistumaa ja -ennusteita ja yhdistämällä tiedot organisaation palvelustrategiaan kyetään ennakoimaan tulevaa työvoima- ja osaamistarvetta, työurien pituutta sekä henkilöstöjohtamisen haasteita. Eläkepoistumaennusteen avulla kunta voi ennakoida tulevaa työvoimatarvetta. Eläköityminen raportoidaan vanhuuseläkkeen ja osa-aikaeläkkeen aloittaneiden lukumäärinä. Näiden kehitystä seurataan pitkällä aikavälillä.

Eläkeuudistusten myötä eläkkeelle jäänti-ikää on entistä vaikeampaa ennustaa. Useimmat varhaiseläkkeet, kuten yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke ja osa-aikaeläke, ovat poistuneet. Eläkkeiden taso ja vanhuuseläkeikä on sidottu elinajanodotteeseen. Ajatuksena on, että elinajan pidentyessä ja terveiden elinvuosien lisääntyessä on työskenneltävä entistä pidempään saavuttaakseen tietyn eläketason. Työvoimapulan ja väestön ikääntymisen myötä tarve työurien pidentämiselle on kasvanut myös työnantajan näkökulmasta.

---

¹ Lähde: Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat (KT), Henkilöstötilastot. Sähköisesti saatavilla <https://www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/henkilostotilastot>.

Ikärakenteen ja yksilöllisen eläkeiän perusteella Keva on tehnyt seuraavan eläköitymisennusteen:

Vuosi	Vanhuuseläkkeelle jäävät	Täysi työkyvyttömyyseläke	Osatyökyvyttömyyseläke
2023	14	3	2
2024	9	2	2
2025	14	2	2
2026	13	2	2
2027	13	2	2
2028	15	2	2

Taulukko 1: Eläköitymisennuste 2023-2028 (Lähde: Keva)

Henkilöstön vaihtuvuus

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajien (KT) suositus henkilöstökertomuksen laadintaan² määrittää, että kuntien henkilöstökertomuksissa tulisi raportoida erikseen vaihtuvuus ja sisäinen liikkuvuus vakinaisen henkilöstön osalta. Tästä syystä yllä olevassa taulukossa on esitetty vain vakinaisten palvelussuhteiden osalta päättyneet työsuhteet. Kokonaiskuvan hahmottamiseksi taulukossa on kuitenkin nostettu esiin myös muissa palvelussuhteissa aloittaneet henkilöt.

Päättyneissä vakituisissa palvelussuhteissa on huomioitu irtisanoutuneet sekä hyvinvointialueelle vuoden 2022 lopussa siirtyneet työntekijät. Eläkkeelle siirtyneet työntekijät on esitelty Henkilöstön määrä ja rakenne -luvussa. Organisaation sisällä tehtävää vaihtoi yksi henkilö (siirtyi vielä vuoden vaihtuessa hyvinvointialueen työntekijäksi).

² Lähde: Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat (KT), Suositus henkilöstökertomuksen laadintaan. Sähköisesti saatavilla <https://www.kt.fi/julkaisut-ja-opaat/2021/suositus-henkilostokertomuksen-laadintaan>

Vakinaisen henkilöstön tulovaihtuvuus ja lähtövaihtuvuus voidaan raportoida prosentteina. Prosentit lasketaan suhteuttamalla alkaneiden ja päätyneiden palvelussuhteiden lukumäärät vuoden viimeisen päivän vakinaisen henkilöstön kokonaismäärään. Perinteisesti vaihtuvuus on julkisella sektorilla ollut pientä, mutta muuttumassa ja lähestyy yksityissektorin vaihtuvuutta.

Aloittaneet (hlöä)	Lopettaneet (hlöä)	Tulovaihtuvuus %	Lähtövaihtuvuus %
15	13	5,7 %	4,5 %

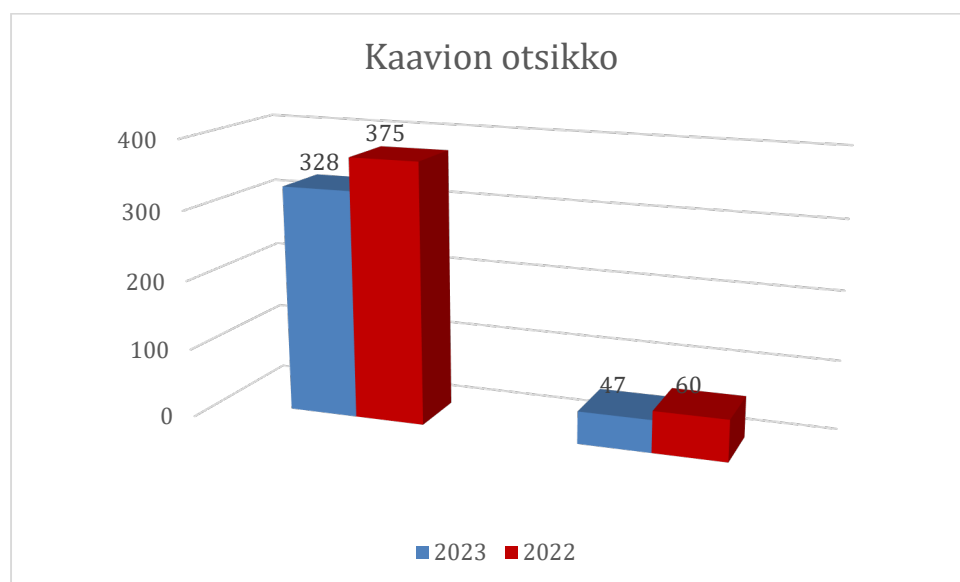
Taulukossa esitetyt luvut perustuvat Sarastia 365H-järjestelmän antamiin tietoihin. Järjestelmän tuottamissa taulukoissa on lueteltu kaikki vuoden aikana alkaneet ja päätyneet työsuhteet kestosta riippumatta. Etenkin varhaiskasvatuksen osalta runsaat sijaisuudet/määräaikaisuudet nostavat alkaneiden määräaikaisten työsuhteiden määrää voimakkaasti, minkä vuoksi aloitetut ja päätetyt työsuhteet esitetään henkilöinä eikä työsuhteina. Henkilöstön vaihtuvuusraportin luotettavuus on kyseenalainen, mutta lähinnä siihen suuntaan, että vaihtuvuus on todellisuudessa ollut raportin osoittamaa suurempaa.

Vaihtuvuuden tulisi pysyä tietyllä normaalitasolla, joka on samansuuntainen kuin muilla vastaavilla toimialoilla ja muissa vastaavissa organisaatioissa. Henkilöstön liian tiheä vaihtuvuus haittaa työnantajaa ja on taloudellisestikin ongelmallista sillä se vaikuttaa kilpailukykyyn, asiakaskokemukseen ja kaupungin imagoon työnantajana. Mallittainen henkilöstövaihtuvuus on normaalia ja antaa mahdollisuuden mm. osaamispotentiaalin nostoon. Osaava esimiestyö, runsas palautteen antaminen, kehitymis- ja etenemismahdollisuudet, työn voimavarojen lisääminen sekä työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen ovat tekijöitä, joihin huomiota kiinnittämällä voidaan sitouttaa työntekijöitä ja vähentää vaihtuvuutta. On tärkeää selvittää vaihtuvuuden syyt ja siltä osin, kun kyse on työnantajan toimenpiteistä, käynnistää tarvittavia toimenpiteitä henkilöstön sitouttamiseksi.

Työaika ja työpanos

Työaikamuodot

Alla olevassa kaaviossa on esitetty kaupungin henkilöstö jaoteltuna kokoaikaisiin ja osa-aikaisiin työntekijöihin.

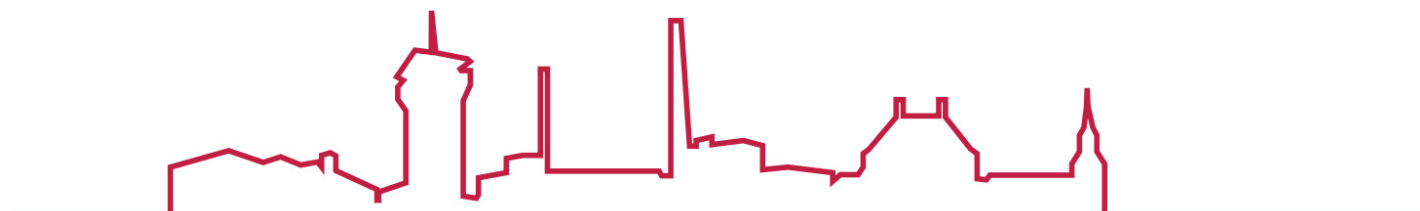

Kaavio 3: Kokoaikaiset ja osa-aikaiset työntekijät, tilanne 31.12.

Työsopimuksessa voidaan sopia koko- tai osa-aikaisesta työajasta. Osa-aikatyöllä voi olla monenlaisia perusteita. Työntekijä on voitu alun perin palkata osa-aikaiseen työsuhteeseen työvoimatarpeesta johtuen tai hänen kanssaan on voitu sopia osa-aikatyöstä esimerkiksi osittaisen hoitovapaan tai osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen perusteella. Osa-aikatyö lisää työn joustoa. Joustoa löytyy myös työajan lisäämisen suuntaan, sillä tarvittaessa lisää työntekijöitä sellaisiin työtehtäviin, jotka olisivat sen osa-aikatyöntekijöille sopivia, osa-aikatyöntekijöillä on etusija työhön ennen uuden työntekijän palkkaamista.

Sairauspoissaolot

Sarastia 365H-järjestelmästä ei ole saatavissa Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n suosituksen mukaisia sairauspoissaoloraportteja. Tässä raportissa esitetyt tiedot

sairauspoissaoloista perustuvat Pihlajalinna Oy:ltä saatuun raportointiin. Raporteissa on mukana myös muualta kuin Pihlajalinna Oy:n työterveyshuollosta suositellut sairauspoissaolot.

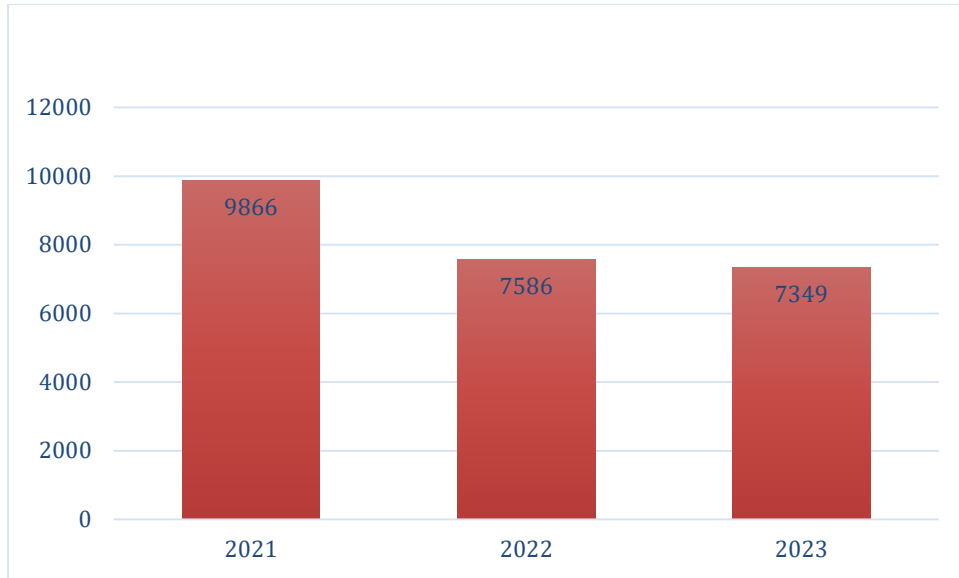
Työterveyshuolto on hankittu vuoden 2013 alusta lukien Pihlajalinna Oy:ltä. Työterveyshuoltosopimukseen liittyy lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi työterveyspainotteiset sairaanhoitopalvelut. Työterveyshuollon ja kaupungin yhteisenä yleistavoitteena on terveellinen ja turvallinen työympäristö, työhön liittyvien sairauksien ennaltaehkäisy ja varhainen tuki, työntekijän työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja terveyden edistäminen. Vuonna 2023 työterveyshuollon toiminnassa on painottunut ennalta ehkäisevä työ.

Pihlajalinna Oy:ltä saadun raportoinnin perusteella kokonaisuudessaan sairauspoissaolot ovat vuonna 2023 vähentyneet edelleen selvästi vuoteen 2022 verrattuna. Sairauspoissaoloprosentti laski 6,2 %:sta 5,9%:iin. Sairauspoissaoloprosentti saadaan laskemalla sairauspoissaoloaika päivinä jaettuna koko henkilöstön teoreettisena säännöllisenä työaikana päivinä. Tästä saatu tulos kerrotaan sadalla, jolloin muodostuu sairauspoissaoloprosentti. Teoreettinen säännöllinen työaika lasketaan vähentämällä kalenterivuoden päivistä (365 tai 366) lauantait, sunnuntait ja työaika lyhentävät arkipyhät. Vuosina 2021 ja 2022 teoreettinen työaika oli 253 päivää ja vuonna 2023 251 päivää.³

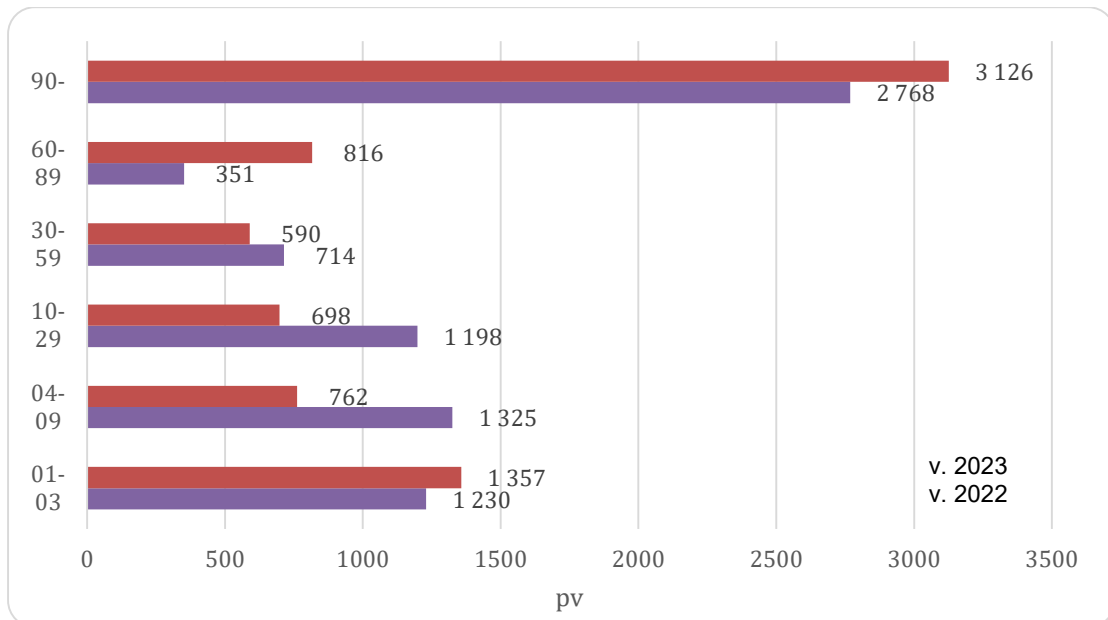
Sairauspoissaolojen kokonaismäärä vuonna 2023 oli 7349 päivää ja vuonna 2022 7519 päivää pudotuksen ollessa 2,2 %. Eniten ovat vähentyneet tuki- ja liikuntaelinvaivoista (324 päivää) ja mielenterveyden häiriöistä (16 päivää) johtuneet sairauspoissaolot. Hengityselinsairauksista aiheutuneiden poissaolojen määrä on puolestaan lisääntynyt. Pitkittyneet poissaolot (yli 30 päivää) lisääntyivät 699 päivällä ja 3 henkilöllä kun taas lyhyet poissaolot vähenivät 936 päivällä ja 88 henkilöllä. Pitkissä sairauspoissaoloissa tarvittavia työterveyshuollon ja työnantajan tukitoimia on tehostettu.

---

³ Lähde: Kunta- ja hyvinvointialue työnantajat (KT), Henkilöstökertomuksen tunnusluvut. Sähköisesti saatavilla <https://www.kt.fi/henkilostojohtaminen/suositukset/henkilostokertomuksen-tunnusluvut>

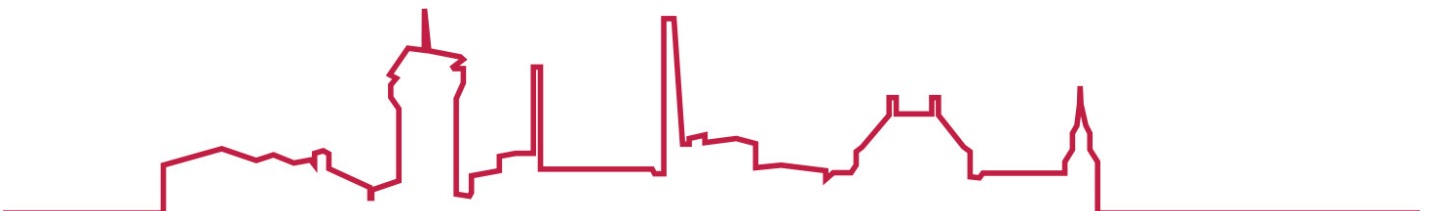

Kaavio 4: Sairauspoissaolopäivät 2021-2023 (Lähde: Pihlajalinna Oy)

Kaavio 5. Sairauspoissaolojen pituudet vuosina 2023 ja 2022

Työterveyskustannukset kasvoivat vuonna 2023 52000 € vuoteen 2022 verrattuna. Toiminta on saatu painottumaan ennalta ehkäisevään työhön, mikä osaltaan saa aikaan positiivisen kierteen sairauspoissaolojen vähenemisessä. Sairauspoissaolojen vähenemisestä aiheutuneet laskennalliset kustannussäästöt olivat 142000 € (350

€/sairauspoissaolopäivä), jolloin kokonaissäästö sairauspoissaolojen vähentymisestä oli 90000 € vuoteen 2022 verrattuna.

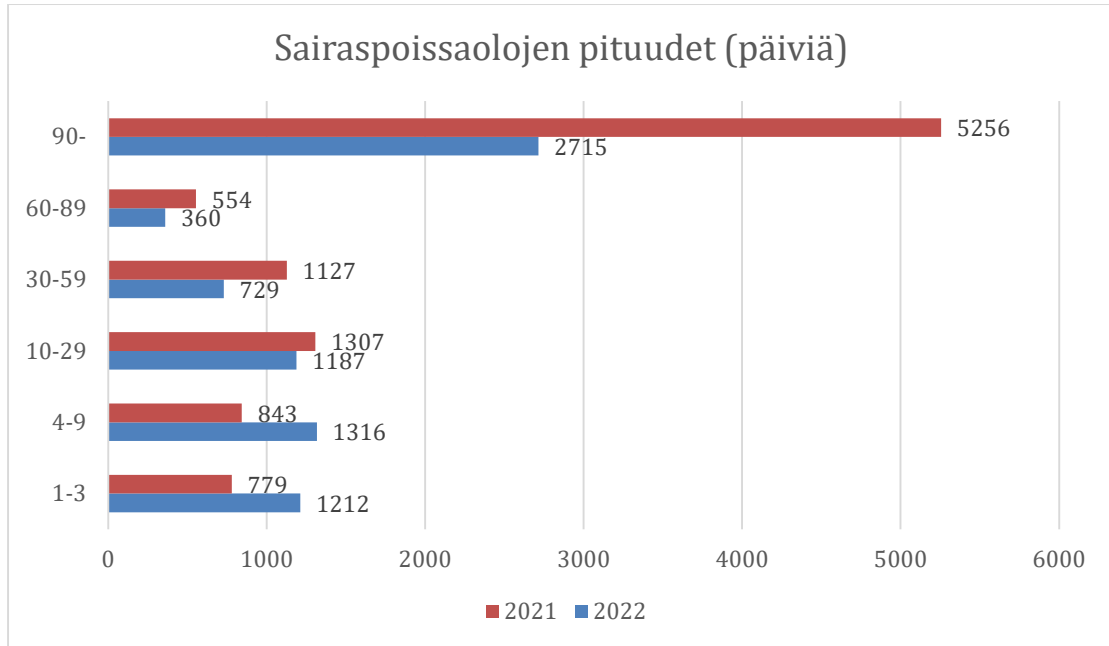
Työterveyshuollon kustannus Kelan korvausluokissa I ja II oli 234 959€ (2022 196 928 €; 2021 264 917 €). Korvausluokan I kustannuksista palautuu kaupungille 60% ja korvausluokasta II 50% laskennallisesta kustannuksesta.

Poissaolon pituus (päiviä)	1-3	4-9	10-29	30-59	60-89	90-
2023	251	105	38	14	13	16
2022	244	168	65	18	7	19
2021	191	102	63	29	10	34

Taulukko 3: Sairauspoissaolijamäärä (henkilöä)

Vuoteen 2021 verrattuna sairauspoissalot ovat vähentyneet selvästi ja erityisesti pitkät poissaolot ovat vähentyneet. Sen sijaan lyhyet poissaolot, erityisesti koronasta ja hengitystieinfektioista johtuvat ovat lisääntyneet. Sairauspoissaoloissa ovat laskeneet kaikissa ikäryhmissä. Kaupungilla on käytössä esimiehen myöntämä sairauspoissaolomahdollisuus selkeissä tilanteissa ja toimintamallilla on ollut vaikutusta työterveyskäyntien vähenemiseen. Niiden määrä laski 1747:stä 1330:een.

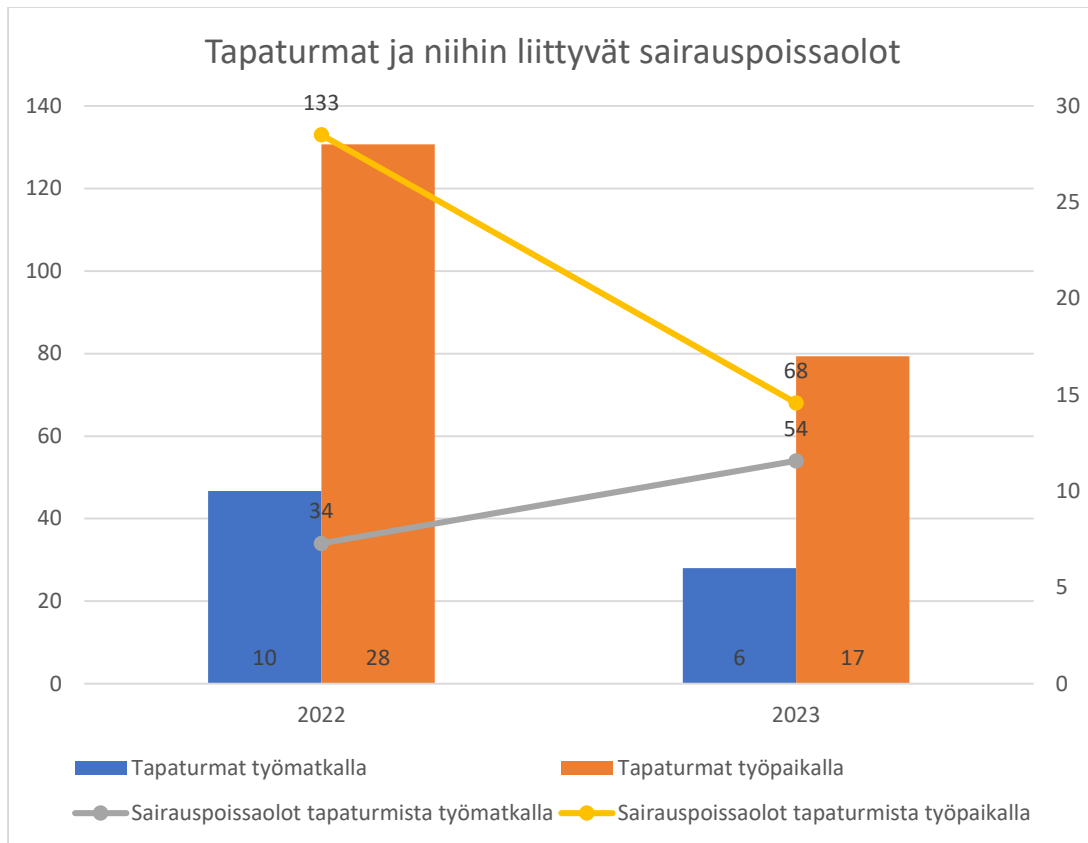
Kaavio 6: Sairaspoissaolojen pituudet (päiviä)

Pitkät sairaspöissaolat ovat vähentyneet, mutta koronaepidemia sekä lisääntyneet hengitystieinfektiot ovat lisänneet lyhyitä sairaspöissaaloja. Yleisimpiä syitä sairaspöissaoloille olivat tuki- ja liikuntaelinten sairaudet sekä mielenterveyden häiriöt. Huomattavaa kuitenkin on, että vaikka nämä olivat yleisimmät sairaspöissaolojen diagnoosiryhmät, niissä tapahtui prosentuaalisesti merkittävä lasku edellisvuoteen verrattuna.

Työtaturmat

Työtaturmien kokonaismäärä väheni hieman edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2022 tilastoitiin 38 tapaturmaa ja vuonna 2023 23 tapaturmaa. Näissä luvuissa on huomioitu sekä työmatkalla, että työpaikalla sattuneet tapaturmat. Näin ollen myös tapaturmista aiheutuneiden sairauspöissaolojen määrä väheni. Kerätyt luvut perustuvat vakuutusyhtiön tilastointiin. Kaaviot 8 ja 9 kuvaavat työtaturmien tilastoja vuosilta 2022–2023.

Kaavio 7. Tapaturmien ja niihin liittyvien sairauspoissaolopäivien määrä 2022 ja 2023 (If-vakuutus)

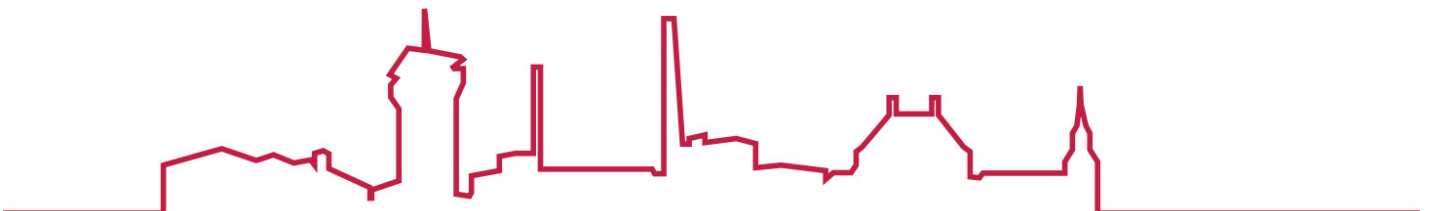
Eniten vuoden 2023 työtapaturmista johtuvia sairauspoissaoloja tuli polvivammasta (35 päivää - työtapaturma), nilkkavammoista (14 päivää - työmatkatapaturma, 7 päivää - työtapaturma) ja kyynärpäävammasta (4 päivää - työmatkatapaturma).

Henkilöstön osaaminen, sen kehittäminen ja johtaminen

Osaamisen kehittäminen

Sarastian 365H- järjestelmästä saatavan raportin mukaan kaupungin työntekijät ovat osallistuneet koulutuksiin 1.1.-31.12.2022 aikana yhteensä 567 päivänä (2022 329 päivänä), josta 21 päivää (2022 17 päivää) oli ammattiyhdistyskoulutuksia.

Raportin luotettavuutta heikentää se, että henkilöstö ei ole hakenut kaikkia koulutuspäiviä Sarastia 365H-järjestelmän kautta vaan koulutuksia on todellisuudessa ollut

enemmän. Henkilöstön saattaa myös olla hankala hahmottaa sitä, että myös Teams-tai muun etäyhteyden kautta saatu koulutus tulee merkitä järjestelmään.

Mikäli kaikki koulutuspäivät saadaan tilastoitua, varmistetaan, että esimiehellä on mahdollisuus ohjata osaamisen kehittämistä, raportointi on oikeaa ja kaupungilla on mahdollisuus saada koulutuksesta Työllisyysrahaston myöntämää koulutuskorvausta. Koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä oli vuonna 2023 330 kappaletta, joka oli 101 päivää enemmän kuin vuonna 2022.

Koulutuspäivät	2022	2023
1	44	29
2	31	41
3	41	73

Taulukko 4: Yhteen tai useampaan koulutuspäivään osallistuneiden henkilöiden määrä 2023

Taulukossa 10 on esitetty työntekijöiden lukumäärä, jotka ovat olleet koulutuksessa joko yhden, kahden tai kolmen päivän ajan vuonna 2023.

Johtamisen kehittäminen

Esihenkilö on avainasemassa sekä nykyisen osaamisen että tulevan osaamistarpeen kartoittamisessa. Työnopastuksessa ja perehdytyksessä vastuu on aina esihenkilöllä, vaikka varsinaisena opastajana olisikin työkaveri.

Tehtävään perehdyttäminen ei koske vain uusia työntekijöitä: perehdyttämistä tarvitaan myös silloin, kun työntekijä siirtyy uusiin tehtäviin tai palaa työhön pitkän poissaolon jälkeen. Vuosittain jokaisen työntekijän kanssa käytävässä kehityskeskustelussa käydään läpi perustehtävä, tavoitteet, mahdolliset toiminnalliset tai työnorganisoinnin muutokset ja niihin liittyvä osaamisen kehittäminen ja koulutustarpeet. Esihenkilön tulee kannustaa koulutukseen erityisesti niitä työntekijöitä, jotka eivät itse aktiivisesti koulutuksiin hakeudu.

Osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan koulutuksen lisäksi kaikkea työssä, työyhteisössä ja yhteistyöverkostoissa tapahtuvaa oppimista ja toimintatapojen uudistamista. Kaikkia osaamisen kehittämisen keinoja käytetään monipuolisesti. Henkilöstöllä on ollut käytettävissään Eduhousen koulutuslisenssi, jonka koulutustarjotin on laaja ja kouluttajat asiantuntevia. Lisäksi koulutukset järjestetään verkon välityksellä, joten niihin osallistuminen on mahdollisimman helppoa. Myös muihin koulutuksiin osallistuminen tarpeen mukaisesti on pyritty järjestämään kaikille.

Esihenkilöiden koulutukseen on panostettu hankkimalla lähes kaikille esihenkilöille lähiesimiestutkinto yhteistyössä Sasky Koulutuskuntayhtymän kanssa. Vuonna 2022 aloitettiin myös kuukausittaiset esihenkilöinfot, joissa käsitellään ajankohtaisia esimiestyön aiheita ja muodostetaan esihenkilöiden vertaisryhmää esihenkilötyön tueksi.

Henkilöstöasioissa tiedolla johtamista on ollut hankala kehittää Sarastia 365Hr-järjestelmän raportioinnin heikkouksista johtuen.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluihin kuuluvat omina kustannuspaikkoinaan henkilöstöpalvelut, työterveyshuolto, työpaikkaruokailu, työsuojelu- ja TYKY-toiminta ja yhteinen koulutus. Kaupunginhallitus vastaa kaupungille työnantajana kuuluvasta henkilöstöpolitiikasta, siihen liittyvästä päätöksenteosta ja henkilöstöasioiden ohjauksesta.

Henkilöstöasiat siirtyivät vuoden 2023 alusta kaupunginhallituksen päätösvaltaan. Henkilöstöasioiden valmistelusta kaupunginhallitukselle henkilöstöjaostolle vastaa hallintojohtaja. Vuoden 2021 syksyllä on aloitettu henkilöstöasioiden saattaminen lainsäädännön asettamalle tasolle ja laadittu puuttuvia henkilöstöohjeistuksia.

Laki hyvinvointialueesta hyväksyttiin 29.6.2021. Hyvinvointialueen toiminta alkoi 1.1.2023 ja sote-alan henkilöstö siirrettiin liikkeenluovutuksella hyvinvointialueen työntekijöiksi. Mänttä-Vilppulan kaupungilta siirtyi hyvinvointialueelle 40 työntekijää ja hyvinvointialue otti työnantajavastuun 136 virka- ja työvapaalla olleesta työntekijästä. Vuoden 2023 jatkettiin siirron aiheuttamia jälkitöitä.

Mänttä-Vilppulan kaupunki teki päätöksen osallistua Kunta- ja hyvinvointityöntekijät KT:n ohjaamaan tasopalkkasimulaatioon 12 muun kunnan kanssa. Simuloinnissa rakennetaan, kehitetään ja pilotoidaan uutta palkkamallia, joka on korvaamassa nykyisin käytössä oleva tehtävän vaativuuden arviointiin perustuvan palkkamallin. Pilotointiin osallistui 12 kuntaa/kaupunkia. Simulointi toteutettiin vuoden 2022 marras-joulukuussa ja vuoden 2023 tammi-helmikuussa ja simulointi koski kaikkia pilotoinnin sopimusaloja. Simuloinnissa rakennetaan, kehitetään ja pilotoidaan uutta palkkamallia, joka on korvaamassa nykyisin käytössä oleva tehtävän vaativuuden arviointiin perustuvan palkkamallin. Simuloinnin tuloksia käytetään valtakunnallisesti työnantajajärjestön ja ammattijärjestöjen neuvotteluissa uuden palkkausmallin hyväksymiseksi.

Kunnallisen yhteistoimintalain mukaisena yhteistoimintaelimenä toimii YT ryhmä. Yhteistoimintalain tarkoituksena on edistää työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa kunnissa. Yhteistoiminnan tavoitteena on antaa henkilöstölle mahdollisuus yhteisymmärryksessä työnantajan kanssa, osallistua kaupungin toiminnan kehittämiseen ja antaa henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun sekä samalla edistää kunnallisen palvelutuotannon tuloksellisuutta ja henkilöstön työelämän laatua.

Henkilöstöpalveluiden painopistealueet:

- Henkilöstöhallinto- ja raportointi
- Laadullinen ja määrällinen henkilöstösuunnittelu
- Palkkausjärjestelmä, palkanlaskenta ja palkkapolitiikka
- Työhyvinvointi ja työkykyjohtaminen
- Ulkoinen ja sisäinen työnantajakuva

Työterveyshuolto

Työterveyshuolto on hankittu vuoden 2013 alusta lukien Pihlajalinna Oy:ltä. Työterveyshuoltosopimukseen liittyy lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi työterveyspainotteiset sairaanhoitopalvelut. Kaupungin työterveyshuollon yleistavoitteena on terveellinen ja turvallinen työympäristö, työhön liittyvien sairauksien ennaltaehkäisy ja varhainen tuki, työntekijän työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja terveyden edistäminen.

Pihlajalinna Oy: työterveyshuolto suoritti vuonna 2023 työpaikkaselvityksiä seuraavasti:

- Kolhon koulu
- Vilppulankosken koulu
- Vilppulan yhteiskoulu ja keittiö
- Koskelan yläkoulu ja lukio
- Savosenmäen koulu
- Vilppulankosken päiväkoti
- Pohjaslahden ryhmäperhepäiväkoti
- Kolhon päiväkoti
- Miinanhelmen päiväkoti
- Vilppulankosken päiväkoti (ergonomia)

Työterveyshuolto toteutti lisäksi Sivistystoimen esihenkilöille suunnatun selvityksen koskien psykososiaalista kuormitusta. Kaupunki tilasi lisäksi Digiterveys -palvelun tekemän kaikille esihenkilöille suunnatun psykososiaalisten kuormitustekijöiden selvityksen, jonka perusteella on laadittu kuormitustekijöitä ehkäisevä toimenpideohjelma, joka toteutetaan vuoden 2024 aikana.

Työsuojelu

Työsuojelu on kunnallisen alan työsuojelun yhteistoimintasopimuksen mukaan osa henkilöstövoimavarojen strategista johtamista. Sen tarkoituksena on kehittää työn ja työympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta, kestävää tuloksellisuutta tuottavaa työelämää ja henkilöstön kokemaa työhyvinvointia suunnitelmallisten johtamis- ja toimintatapojen avulla.

Kaupungin työsuojelutoimikuntaan kuuluu työsuojelupäällikön lisäksi kolme työsuojeluvaltuutettua sekä kolme varatyösuojeluvaltuutettua. Työsuojelupäällikkönä on toiminut vuoden 2021 maaliskuusta lähtien infrapalvelupäällikkö Arto Myllylä. Vuoden 2022 alusta aloittivat neljän vuoden toimikautensa työsuojeluvaltuutettut Sanna Nieminen, Pirkko Yläkangas ja Aki Koivisto. Varavaltuutetuiksi työsuojeluvaalissa valittiin Susanna Mäihäniemi, Ari Kortelahti ja Jari Korteniemi.

Vuonna 2023 toteutettiin toista kertaa työn vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi. Työn vaarojen ja haittojen tunnistamisella sekä arvioinnilla saadaan kokonaiskuva työpaikan työturvallisuuden ja työterveyden tilasta ja kehittämistarpeista. Vaarojen selvittämisen velvoite perustuu työturvallisuuslakiin ja koskee kaikkia työnantajia toimialasta ja työntekijöiden lukumäärästä riippumatta.

Työhyvinvointi ja TYHY-toiminta

Mänttä-Vilppulan kaupungin työntekijöiden työkykyä tuetaan vuosittain laadittavan työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti. Työterveysyhteistyön pitkän aikavälin tavoitteet ovat työntekijöiden työssä jaksamisen tukeminen, esimiesten työkyky-, työhyvinvointi- ja ikäjohtamisen tukeminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen.

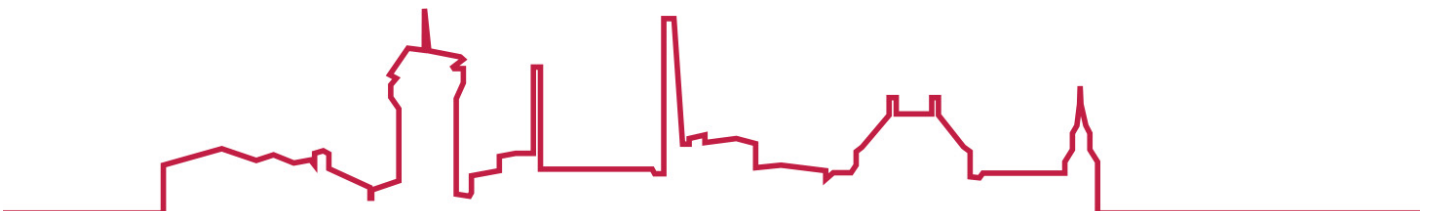
Tyky-etuina kaupunki tarjoaa työntekijöilleen työterveyshuollon lisäksi lounasedun, monipuolisia liikunta- ja uimahallietuja sekä Epassin kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointiedun.

Pitkän koronaeristyksen jälkeen työyhteisöjä on rohkaistu järjestämään yhteisöllisyyttä edistävää toimintaa. Työyksiköillä on omaa tyhy-toimintaa ja sen lisäksi kaupunki tarjosi kaikille työntekijöille pikkujouluruokailun.

Vuoden aikana käytiin monta yhteistoimintamenettelyä mm. liikkeenluovutuksesta hyvinvointialueelle (Pirhaan siirtyi noin 160 palvelussuhdetta, joista suurin osa oli n.s. uinuvia palvelussuhteita), organisaatiouudistuksesta ja talouden tasapainotussuunnitelmasta.

Palkattomat vapaapäivät

Mänttä-Vilppulan kaupungilla on käytössään harkinnanvaraisten palkattomien vapaiden kannustinjärjestelmä. Järjestelmässä viiden päivän mittaisesta palkattomasta vapaasta palkitaan yhdellä palkallisella vapaapäivällä. Viiden palkattoman päivän pitäminen väliillä maanantai – perjantai lasketaan kokonaisen viikon sijaan viiden päivän vähennyksenä palkkaan.

Kannustinjärjestelmän tarkoituksena on tarjota työntekijöille joustoja esimerkiksi yksityisasioiden tai perheasioiden hoitamiseen, auttaa työssä jaksamisessa ja tuottaa säästöjä henkilöstökustannuksiin ja tasapainottaa osaltaan kaupungin taloutta. Kannustinjärjestelmän suosio on vähentynyt, mutta tarjoaa silti edelleen työntekijälle mahdollisuuden joustavoittaa työntekoaan.

Vuosi	2021	2022	2023
Päivien lukumäärä	915	431	294

Palkkaus ja henkilöstökustannukset

Vuonna 2023 paikallisiin sopimuskorotuksiin käytettiin kuukausitasolla 18 175,59 € ja tuntipalkkoihin 1,28 €/tunti. Tämän lisäksi 1.6.2023 alkaen maksettiin yleiskorotus, joka oli kaikilla sopimusaloilla suuruudeltaan 2,20%.

		KVTES	OVTES	TS	TTES ***
1.1.2023	Yleiskorotus				
1.1.2023	Paikallinen järjestelyerä				
1.6.2023	Yleiskorotus	2,20 %	2,02 %	2,20 %	2,20 %
1.6.2023	Paikallinen järjestelyerä*	0,4 % + 0,3 %	0,4 % + 0,3 %*	0,4 % + 0,3 %	0,4 % + 0,3 %
1.6.2023	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä)	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %
30.6.2023	Kertaerä	467 € (467 € + 120 € Liite 5)	467 € (467 € + 150 € Osio G)	467 €	467 €

Taulukko 6. Palkanmuutokset 2023 (KT)

Kaupungin henkilöstökustannuksista ja niiden kehityksestä on laadittu alla oleva taulukko:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Palkkakustannukset										
Palkat ja palkkiot yht	14 583 556	14 028 863	14 094 959	13 981 952	13 854 826	13 563 554	13 950 657	14 133 806	14 195 061	13 172 371
Sivukulut										
Eläkevakuutusmaksut	5 257 469	5 063 241	4 852 894	4 244 812	4 182 417	4 126 891	4 214 709	4 217 363	3 991 247	2 828 393
Sosiaaliturvamaksu	306 705	286 542	292 860	162 136	115 857	103 477	182 192	212 239	187 698	197 674
Työttömyysvakuutusmaksu	379 141	389 384	470 772	409 178	311 797	242 219	207 753	248 083	255 092	230 886
Tapaturmavakuutusmaksu	78 074	78 265	63 298	71 909	74 879	90 017	110 851	118 159	75 203	78 329
Taloudellinen tuki	- 5 836	- 5 614	- 8 217	- 3 555	- 5 538	- 2 942	- 8 529	- 9 897	- 8 330	- 3 477
Sivukulut yhteensä	6 027 225	5 823 046	5 688 041	4 891 590	4 690 488	4 566 152	4 724 034	4 794 858	4 515 280	3 357 661
Jaksotetut ja korvaukset										
Jaksotetut palkat	47 371	50 963	79 223	38 489	123 656	65 130	- 35	- 146 121	- 42 526	- 21 169
Muut jaksotetut erät	3 174	15 627	16 263	24 946	17 206	17 419	9 047	10 882	2 289	18 901
Henkilöstökorvaukset	- 238 929	- 229 759	- 186 450	- 186 498	- 163 408	- 121 288	- 236 656	- 357 247	- 253 844	170 795
Henkilöstökustannus Yht.	20 327 655	19 555 560	19 501 063	18 623 609	18 363 381	18 129 706	18 447 048	18 928 664	18 710 341	16 380 406

Henkilöstön muistaminen

Kaupunginhallitus hyväksyi päivitetyn muistamisohjeen 19.12.2022 § 369 siten, että muistamissääntö astui voimaan vuoden 2023 alusta. Muistamisohjeen päivystarve perustui edellisen muistamisohjeen tietojen vanhentumiseen, minkä lisäksi muistamisohjeessa määritellyistä annettavista lahjoista on hankittu toimijalta, joka lopetti toimintansa. Kaupungin työntekijöiden palkitsemiset perustuvat palkallisiin vapaapäiviin. Päivitetyn muistamisohjeen tavoitteena on luoda selkeä ja tasapuolinen käytäntö kaupungin työntekijöiden ja luottamushenkilöiden muistamiseen eläköitymisten sekä palveluajan ja ikämerkkpäivien muistamisen osalta.

